

ERIKINIŲ KOLEKCIJA - RODODENDRYNAS

APIE ERIKINIUS

- **Erikiniai (Ericaceae)– augalų šeima.** Jai priklauso daugiamečiai krūmokšniai, krūmai, žoliniai augalai ir net medžiai. Labai daug visžalių ir dekoratyvių augalų.
- Jiems būdinga **endotropinė mikorizė**, kai grybas pro augalų šakniaplaukius išsiraizgo augalo viduje ir padeda augalui siurbti iš dirvožemio fiziologiškai aktyvias medžiagas.
- **Erikiniai blogai auga sodo – daržo žemėje. Jam reikia rūgščios reakcijos žemės, kad galėtų daugintis grybai.**
- **Svetimžemiai erikiniai augalai:** rododendrai, sietminai, bereinučiai, bruknuolės, stambialapiai grėsviai, ypač visžaliai, stambiais dideliais lapais, labai mėgsta pavėsingas vietas, kai saulutė patenka tik pro retas medžių šakas.
- **Retas pušynas - ideali vieta erikiniams**, nes pušų šaknys auga giliai ir nesudaro konkurencijos paviršinėms erikinių šaknims.

KUR AUGINAMI ERIKINIAI AUGALAI ?

- **Erikiniai augalai auga trijose botanikos sodo vietose: senoji kolekcija dendrologijos skyriuje, rododendryne ir japoniškame sode.** Rododendrynas ir Japoniškas sodas įsikūręs vakarinėje botanikos sodo dalyje, pušyne.
- Nuo 1990 metų, dendrologijos skyriaus šiltnamyje, mažame medelyne išauginta erikinių kolekcija. Ne vieną vasarą praeitin jau palydėjo čia augantys viržiai, erikos, rododendrai ir kiti augalai, kurie 2002 metų pavasarį buvo perkelti į pušyną. Senajame plote paliko tik motininiai augalai ir daug viržių.
- Rododendrai - didžiausia gentis ir labai daug jų buvo sodinama pušyne, **todėl šis plotas pavadintas rododendrynu, nors auga daug kitų erikinių šeimos augalų.**
- 2008 metais, greta rododendryno, pietvakarinėje dalyje esančiame šlaite įrengtas **japoniškas sodas**, kuris sujungtas su rododendrynu.

SENOJI ERIKINIŲ KOLEKCIJA

ERIKINIŲ ĮVAIROVĖ. VIETINIAI IR SVETIMŽEMIAI AUGALAI

- Tokie krūmokšniai kaip smėlinguose pušynuose besidriekianti miltinė arkliuogė (*Arctostaphylos uva – ursi*) ar drėgnuose raistuose brandinanti uogas spanguolė (*Oxycoccus*) išauga tik iki 5 – 10 cm aukščio. Daugelis pažįsta mūsų pušynų puošmeną – šilinių viržių (*Calluna vulgaris*). Kiekvieną rudenį pušynuose ir atviruose kirtimuose sirpsta bruknės (*Vaccinium vitis – idaea*) uogos. Kartu su mėlynėmis ir vaivorais sutinkamas svaiginantį kvapą skleidžiantis pelkinis gailis (*Ledum palustre*). Tai vis uoginiai ir vaistingieji mūsų krašto natūralios floros augalai. Kiek rečiau sutinkami tik pelkėse ar drėgnuose pušynuose – palvėse augantys: durpyninis bereinis (*Chamaedaphne calyculata*) ir siauralapė balžuva (*Andromeda polifolia*). Tik Kuršių Nerijoje randama ir saugoma tyrulinė erika (*Erica tetralix*). Šie sumedėję žemaūgiai Lietuvos natūralios floros augalai priklauso erikinių šeimai (*Ericaceae*).
-

ANDROMEDA - BALŽUVA

- 15 – 30 cm krūmokšniai, visžaliai. Žydi V – VI mėn. baltais, rožiniais žiedeliais .
- Paplitimas: Š. Amerika, Š. Azija, Š. Europa.
- Auginame 10 pavyzdžių. Iš natūralios floros ir introdukuotas 5 siauralapės balžuvos veisles.
- ‘Andromeda’ - graikų mitologijoje – Etiopijos karaliaus Cefėjo ir karalienės Kasiopėjos dukra.

CALLÚNA - VIRŽIS

CALLUNA - VIRŽIS

- *Calluna* – gaikiškai ‘kallunien’ iššluoti.
- Šilinio viržio vienintelė rūšis paplitusi Europoje ir Azijoje gana plačiai. Šie krūmokšniai – tai maistas avims ir elniams. Škotijoje buvo naudojami molinių namų statyboje ir kaip kuras. Viržynais kvepiančioje šalyje dar ir dabar yra gaminamas kartoko skonio viržių alus. Jo technologija laikoma paslapyje. Ypač vertingas medus ir jo produktai.
- Europoje, šilinio viržio kultūriniai hibridai, vertinami kaip dekoratyviniai augalai. Sukurta gana daug veislių skirtingos spalvos žiedais, lapais. Kai pražysta viržiai, jau padvelkia rudeniui. Jie žydi iki vėlyvo rudens, net ir žiemą laikosi žiedai.
- Viržynas rododendryne įrengtas tik 2011 metais. Daug viržių veislių auga *senoje erikyno kolekcijoje*, dendrologijos skyriuje.
- Auginame 168 augalų pavyzdžius, 130 veisles.

***Calluna* `Elegant Pearl`**

`Dekner`

`Collete` ir *White Lawn*`

CASSIOPE - KASIOPĖJA

- Visžaliai neaukšti krūmokšniai, žydi V-VI mėn.
Paplitimas: Š.Europa, Š.Amerika, Š. Azija, Himalajai
- 2 rūšys, 1 veislė, 3 taksonai
- Graikų mitologijoje 'kasiopėja', Etiopijos karalienė, Cefėjo žmona, Andromedos motina.

ENKIÁNTHUS - SIETMINAS

- Šie krūmai kilę iš R.Himalaju, Š.R. Kinijos ir Japonijos. Tik jauni augalai kartais apšaldavo, vyresni kasmet žydi ir dera.
- Katilėlinis sietminas, kilęs iš Japonijos. Šių augalų grupė pasodinta ir japoniškame sode.
- Botanikos sode auginame 5 rūšis ir 1 veislę.

ÉMPETRUM L. – VARNAUOGĖ

•Uogos valgomos, gerai malšina troškulį, tinkamos laikyti žiemai su vandeniu. Tradicinis eskimų tautų maistas, naudojamos su taukais ir sviestu, verdamos uogienės, gaminamas vynas. Dėl didelės koncentracijos antocianų naudojami kaip dažai vilnai. Tibeto medicinoje naudojamas kaip vaistinis augalas.

•Auginame 2 rūšis, 4 pavyzdžius. Tai žemas, visžalis, besidriekiantis krūmokšnis

ERICA - ERIKOS

- Geriausiai jaučiasi mūsų sode pavasarinės erikos. Jos, tarsi pavasario šaukliai, pražįsta vos tik nutirpus sniegui . Jų turime 25 veisles.
- Tai visžaliai, žemi 15 - 30 cm aukščio krūmokšniai , augantys lengvoje humusingoje dirvoje.
- Auginame 6 rūšių, 36 veislių, 49 pavyzdžius šių augalų.
- Paplitusios Vakarų Europoje ir Pietų Afrikoje.

GAULTHERIA - BRUKNUOLĖ

- Labai įdomi erikinių gentis, tai mūsų bruknės ‘pusseserės’. Uogos yra specifinio kvapo ir skonio. Turi daug eterinių aliejų. Naudojamas kaip vaistinis ir prieskoninis augalas.
- Paplitimas: Š. P. Amerika, Japonija, Tasmanija, Australija, N. Zelandija.
- Botanikos sode auginame 7 rūšis, 21 pavyzdį augalų.
- Pavadinta prancūzo botaniko J.F. Gauthier garbei.

KALMIA – GRĖSVIS (KALMIJA)

- Erikinių gentis iš Šiaurės Amerikos, Kubos.
- Pavadinata kanadiečio, talentingiausio Linėjaus mokinio P. Kalm vardu, kuris surado kalmijas 18 a. viduryje, tyrinėdamas Š.Amerikos augalus..
- Auginame 4 rūšis, 3 veisles, 15 pavyzdžių.
- Neišsiskleidę žiedai kaip valgomų ledų tūtos, tačiau augalo visos dalys nuodingos.

LEDUM (RHODODENDRON) -GAILIS

- 4 rūšys, 2 varietetai, 7 pavyzdžiai.
Paplitimas: Š.Amerika, Š. Europa, Š.Azija.
- Žemas, visžalis krūmas 50 – 1.20 cm aukščio, žydi V – VII. Augalai svaiginančio kvapo (turi gliukozidų veikiančių nervų sistemą).

LEUKOTHOE - LEUKOTOJA

- Ši gentis išsiskiria dekoratyvumu. Tai daugiausiai neaukšti krūmai, dažnai visžaliais lapais, išlinkusiais stiebais. Ypač įspūdingi žydėjimo metu.
- Paplitimas: Azija, Amerika, Madagaskaras
- Svyrančioji leukotoja labai gerai auga mūsų klimato sąlygomis, tik ji visžalis augalas ir gražus tik augdama pavėsyje.
- ‘Leukotėja’ – graikų mitologijoje ‘baltoji deivė’ – senovinė jūros deivė.
- Auginame 4 rūšis, 3 veisles, 12 augalų pavyzdžių.

MENZIESIA

- Krūmai (panašūs į azalijas), subtiliausias žiedais, yra kilę iš Rytų Azijos ir Šiaurės Amerikos.
- Auginame 4 rūšis, 7 pavyzdžius.
- Kilę iš Šiaurės Amerikos, Kubos.

PIERIS -BEREINUTIS

- **Gausiažiedis bereinutis**, kilęs iš Š.R. Amerikos auga gerai ir kasmet pavasarį žydi.
- **Japoninis bereinutis**, kilęs iš Japonijos, Kinijos, Tasmanijos, kiekvienais metais išskleidžia ūglius, ir jei tuo metu pasitaiko vėlyvos pavasario šalnos, visi ūgliai nušąla. Kaip ir kiti Rytų Azijos augalai prabunda anksti .
- Auginame 3 rūšių, 6 veislių, 16 augalų pavyzdžių.
- ‘Pieris’ lotyniškuoju vardu yra pavadinti augalai ir drugeliai. Su šiuo vardu yra siejama daug istorinių vietovių Graikijoje, Italijoje, Rytų Makedonijoje.
- Naudojamas liaudies medicinoje kaip vaistinis augalas skausmui malšinti.

RHODODENDRON - RODODENDRAS

- **Tai didžiausia erikinių kolekcijos gentis.**
- Auginame 139 rūšys, 240 veislių, per 500 pavyzdžių.
- Paplitę šiaurės pusrutulio kalnuotose vietovėse lapuočių ir spygliuočių miškuose, upių slėniuose, yra augančių sąžalynais saulėtose alpinėse ir subalpinėse pievose kur gausu kritulių ir didelė oro drėgmė. Daug rododendrų rūšių auga Rytų ir Pietryčių Azijoje, Šiaurės Amerikoje, keletas – Europoje.

VACCINIUM

Vaccinium praestans

- 10 veislių šilauogių ir 7 *Vaccinium* augalų rūšių.
- *Vaccinium x covilleanum* - sodinė šilauogė, *Vaccinium myrtilus* – paprastoji mėlynė, *Vaccinium uliginosum* - paprastasis vaivoras, *Vaccinium vitis – idaea* – paprastoji bruknė.
- Uogos valgomos, naudojamos konditerijoje ir kaip vaistinis augalas

ZENOBIA

- Monotypinė erikinių gentis.
- Paplitusi Šiaurės ir Pietų Amerikoje. Auginame 1 rūšį ir 3 pavyzdžius.
- ‘Zenobia’ - Sirijos karalienė, Aurelijaus ir Kleopatos palikuonė.

• **Erikinių (*Ericaceae*) kolekcijoje auga:**

• 29 genčių augalai;

• 215 rūšių, 500 veislių, per 1000 augalų pavyzdžių;

• **Didžiausia gentis – rododendro (*Rhododendron*).**

• Auga 139 rūšys, 240 veislių, 535 augalų pavyzdžiai.

• Viržių (*Calluna*) - 130 veislių augalų.

• Erikų (*Erica*) – 36 veislės.

• Norint suteikti lankytojams įvairesnių įspūdžių, ekspozicijoje panaudoti ir kitų šeimų augalai, augantys panašiose ekologinėse sąlygose. Tai magnolijos, hortenzijos, klevai ir daugelis žemaūgių žolinių augalų: primulės, gebenės, pachisandros, ožekšniai, astilbės ir daugelis kitų.

